

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 396/04-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. marca 2005 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Juraja Horvátha a Jána Lubyho v konaní o sťažnosti JUDr. Ladislava Sárköziho, bytom P., zastúpeného advokátom JUDr. Š. K., K., ktorou namietal porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 113/95, za účasti Okresného súdu Trnava, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo JUDr. Ladislava Sárköziho na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 113/95 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Trnava p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 113/95 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. JUDr. Ladislavovi Sárkőzimu p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 80 000 Sk (slovom osemdesiattisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Trnava p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

4. Okresný súd Trnava j e p o v i n n ý uhradiť JUDr. Ladislavovi Sárkőzimu trovy právneho zastúpenia v sume 9 342 Sk (slovom deväťtisícristoštyridsaťdva slovenských korún) na účet advokáta JUDr. Š. K., K., do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. IV. ÚS 396/04 z 1. decembra 2004 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť JUDr. Ladislava Sárkőziho, bytom P. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 113/95.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa „... žalobou zo dňa 15. 06. 1995 podanou na Okresnom súde Trnava proti žalovanému v I) rade – Bytovému hospodárstvu, š. p., P. a žalovanému v II) rade – Mesto P. domáhal určenia trvania pracovného pomeru, náhrady škody a náhrady mzdy“.

Sťažovateľ uviedol, že ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo v jeho právnej veci právoplatne rozhodnuté.

V sťažnosti sa sťažovateľ domáhal, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy rozhodol, že postupom okresného súdu bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a súčasne žiadal, aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadost'učinenie v sume 165 000 Sk.

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr 1926/04 doručeným ústavnému súdu 31. januára 2005, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Žalobca JUDr. Ladislav Sárközi podal dňa 19. 6. 1995 žalobu o určenie, že pracovný pomer trvá a náhradu škody proti žalovaným: v I. rade - Bytové hospodárstvo, š. p., P., a v II. rade - Mesto P.

Úpravou zo dňa 21. 7. 1995 bol vyzvaný žalobca na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu a zároveň bol vytyčený termín pojednávania na deň 1. 8. 1995. Dňa 1. 8. 1995 žalobca sa dostavil na súd a bol s ním spísaný úradný záznam, kde uviedol, že berie späť žalobu proti žalovanému v II. rade o náhradu škody v sume 80.000,- Sk, naďalej trval na žalobe proti žalovanému v I. rade. Súdny poplatok zaplatil žalobca 1. 8. 1995. Pojednávanie dňa 7. 9. 1995, na ktoré sa dostavili účastníci, bolo odročené na 12. 9. 1995 po vypočutí účastníkov. Na pojednávaní dňa 12. 9. 1995 bol vynesený rozsudok tak, že súd žalobu proti žalovanému I. rade zamietol, a proti žalovanému v II. rade konanie zastavil. Tiež bolo rozhodnuté o trovách konania a práv. zastupovania. Po doručení rozsudku účastníkom konania podal žalobca odvolanie proti tomuto rozsudku, spis po príprave na odvolacie konanie bol zaslaný Krajskému súdu v Bratislave doručením na tento súd 23. 11. 1995. Krajský súd v Bratislave konal o podanom odvolaní, rozhodol uznesením 11 Co 530/95 dňa 14. 2. 1996 tak, že zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Po doručení rozsudku odvolacieho súdu účastníkom podal dňa 26. 3. 1996 stanovisko vo veci žalobca k uzneseniu odvolacieho súdu. Súd 11. 4. 1996 určil

termín pojednávania na 23. 4. 1996. Na tomto pojednávani sa nezúčastnili žalovaní, súd pojednával v ich neprítomnosti, vypočul žalobcu a pojednávanie bolo odročené za účelom vyžiadania spisového materiálu Obvodného súdu Bratislava I, v ktorom konaní sa rozhodovalo vo veci súvisiacej s predmetnou vecou. Dňa 21. 5. 1996 oznámil Mestský súd Bratislava, že žiadany spis bol zaslaný na Najvyšší súd SR. Následne bolo zisťované číslo konania žiadaného spisu na NS SR. Dňa 15. 7. 1996 bol určený termín pojednávania na deň 27. 8. 1996. Na tomto pojednávani sa žalobca nezúčastnil, pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, aby žalobca bol vyzvaný na zaslanie konkretizovaného návrhu s vyčíslením uplatneného nároku v stanovenej lehote. 6. 9. 1996 žalobca zaslal súdu špecifikáciu svojich nárokov. Na pojednávani dňa 26. 9. 1996 sa zúčastnil žalobca, žalovaní sa nedostavili, pojednávanie bolo odročené na 15. 10. 1996 za účelom predvolania zástupcu žalovaného I., tento bol vyzvaný na predloženie dokladov ohľadom mzdových nárokov žalobcu, tiež boli volaní svedkovia navrhnutí žalobcom. 15. 10. 1996 sa opätovne za žalovaného v I. rade nedostavil zástupca, zaslal lekárske potvrdenie o pracovnej neschopnosti. Ďalšie pojednávanie bolo 5. 11. 1996, boli predvolaní svedkovia, označení účastníkmi. Dňa 24. 10. 1996 doručil do veci zástupca žalovaného vyjadrenie s listinnými dôkazmi. Na pojednávani 5. 11. 1996 sa nedostavil žalobca, svedkovia sa dostavili, pre ochorenie zákonnej sudkyne vo veci bolo pojednávanie odročené na neurčito, s tým, že účastníci a svedkovia budú znova predvolaní. 26. 11. 1996 podal vo veci písomné podanie žalobca. 5. 12. 1996 súd vytýčil pojednávanie na deň 16. 1. 1997, na ktoré sa však nedostavil žalobca, doručenie predvolania mal vykázané, súd pojednával v jeho neprítomnosti, vypočul zástupcu žalovaného, troch svedkov a vo veci na tomto pojednávani vyniesol rozsudok tak, že žalobu proti žalovanému v I. rade zamietol, konanie proti žalovanému v II. rade a v časti návrhu o určenie, že pracovný pomer trvá, konanie zastavil. Po doručení rozsudku účastníkom konania podal žalobca odvolanie, vec bola 21. 4. 1997 predložená Krajskému súdu v Trnave na rozhodnutie o odvolaní. Dňa 4. 7. 1997 odvolací súd vrátil spis na doplnenie a odstránenie nedostatku doplňujúcim rozsudkom. Tun. súd vydal doplňujúci rozsudok 17. 10. 1997, proti tomuto podal odvolanie žalobca. Po odstránení nedostatku vo veci, po vyčkani odvolacích lehôt bol spis opätovne 19. 3. 1998 predložený Krajskému súdu v Trnave. Tento súd dňa 7. 5. 1998 vrátil spis ako predčasne predložený na doplnenie, tiež na rozhodnutie o návrhu žalobcu na vydanie predbež.

opatrenia a tiež na zistenie, či žalovaný v I. rade bol vymazaný z obch. registra a kedy. Súd po odstránení týchto ďalších nedostatkov a po vydaní ďalšieho doplňujúceho rozsudku dňa 27. 7. 2000, po odvolaní žalobcu aj proti tomuto doplňujúcemu rozsudku, po doručení odvolania protistrane a vyjadrení k tomuto odvolaniu zo strany Bytového podniku P., s. r. o., doručením na súd 28. 6. 2001, bola znovu vec predložená Krajskému súdu v Trnave na rozhodnutie o pôvodnom odvolaní, tiež o ďalších odvolaniach. Spis bol doručený Krajskému súdu v Trnave dňa 16. 8. 2001.

Spis sa vrátil z odvolacieho súdu na tunajší súd 15. 5. 2002 s tým, že odvolací súd uznesením rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti, týkajúcej sa žalovaného v I. rade, v zastavujúcej časti, týkajúcej sa určenia trvania prac. pomeru a v časti trov konania ako i doplňujúci rozsudok vo veci v časti týkajúcej sa pripustenia vstupu do konania žalovaného v III. rade zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Po doručení rozhodnutia odvolacieho súdu účastníkom súd dňa 20. 5. 2002 stanovil termín pojednávania na deň 14. 11. 2002. 12. 11. 2002 podal žalobca vo veci stanovisko s tým, že označil petit. Na pojednávaní 14. 11. 2002 sa dostavil žalobca, zástupca žalovaného v I. rade sa ospravedlnil, žalobca bol vypočutý a pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že vyjadrenie žalobcu, v ktorom upresnil petit, bude doručené žalovanému v I. rade s požiadavkou zaslania stanoviska k tomuto podaniu. Žalovaný v I. rade oznámil 17. 12. 2002, že vyjadrenie vzhľadom na veľkú prac. zaťaženosť môže poslať do 15. 1. 2003. 27. 1. 2003 zaslal žalobca ďalšie podanie, ktorým upresnil petit. 27. 1. 2003 doručil súdu vyjadrenie žalovaný k stanovisku žalobcu, žiadal žalobu v celom rozsahu zamietnuť. Žalovaný tiež doručil listinné dôkazy. Ďalšie pojednávanie bolo 30. 1. 2003, žalobca sa dostavil, zást. žalovaného bola práceneschopná, čo oznámila súdu. Pojednávanie bolo odročené na 25. 2. 2003 za účelom opätovného predvolania žalovaného. 12. 2. 2003 zaslal žalobca vyjadrenie s upresnením nároku vo veci. Na pojednávaní 25. 2. 2003 sa zúčastnili obaja účastníci, boli vypočutí k veci, ako aj k listinným dôkazom a pojednávanie bolo odročené na 18. 3. 2003 s tým, že žalovaný predloží ďalšie dôkazy súvisiace s vecou a bude zisťované na pošte doručenie písomnosti žalobcovi v súvislosti s ukončením prac. pomeru. Zást. žalovaného sa ospravedlnila 18. 3. 2003 z neúčasti na pojednávaní v dôsledku práceneschopnosti. Ďalšie pojednávanie bolo odročené na 8. 4. 2003 za účelom predvolania žalovaného s tým, aby zaslal obratom listinné dôkazy

na preukázanie spôsobu ukončenia prac. pomeru so žalobcom a tiež potvrdenie o priemernej mzde žalobcu za predmetné obdobie. Dňa 7. 4. 2003 zaslal žalovaný potvrdenie v súvislosti s prac. pomerom žalobcu u žalovaného. Na pojednávaní dňa 8. 4. 2003 sa zúčastnili účastníci, boli vypočutí k doterajšiemu dokazovaniu vo veci a vysvetlili určité súvislosti s riešením veci. Pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že žalobca podá stanovisko do 10 dní písomne, tiež, že účastníci majú možnosť podať konečné návrhy na dokazovanie. 15. 4. 2003 podal vo veci vyjadrenie žalobca, upresnil svoj nárok vo veci, následne úpravou zo 16. 4. 2003 súd doručil vyjadrenie žalobcu žalovanému s tým, že zároveň bol požiadaný o pís. stanovisko k tomuto vyjadreniu. Dňa 2. 5. 2003 žalovaný zaslal potvrdenie o mzde žalobcu s návrhom na doplnenie dokazovania. Dňa 10. 6. 2003 žalovaný podal vyjadrenie k stanovisku žalobcu vo veci spolu s listinnými dôkazmi. Toto vyjadrenie sa doručovalo žalobcovi, ktorý dňa 2. 7. 2003 podal k nemu stanovisko. 15. 7. 2003 súd vyzval oboch účastníkov, aby oznámili, aké majú konečné návrhy na doplnenie dokazovania. Žalovaný reagoval na výzvu súdu listom dňa 2. 9. 2003. Vo veci 27. 11. 2003 súd určil termín pojednávania na 29. 1. 2004, predvolal účastníkov, vyžiadal správu z Pošty Piešťany ohľadom doručovania zásielky žalobcovi. Na pojednávaní dňa 29. 1. 2004 bol vypočutý svedok E. G., účastníci sa vyjadrili k jeho výpovedi. Pojednávanie bolo odročené na 18. 2. 2004 za účelom urgencie doručenia odpovede z pošty s tým, že žalobca mal predložiť konečné písomné stanovisko s vyčíslením pohľadávky a žalovaný mal predložiť originály doporučených listov v súvislosti s výpoveďou, danou žalobcovi. 4. 2. 2004 zaslal súdu žalobca vyjadrenie s vyčíslením výšky pohľadávky vo veci, žalovaný zaslal vyjadrenie 16. 2. 2004. 17. 2. 2004 doručila súdu pošta žiadanú odpoveď na dotaz súdu. Na pojednávaní 18. 2. 2004 sa zúčastnili obaja účastníci, boli vypočutí a bolo im doručené vyjadrenie protistrany. Pretože bolo potrebné na základe výpovede zást. žalovaného ešte doplniť dokazovania ohľadom doby zamestnania žalobcu, o čom informovala súd zástupkyňa žalovaného na tomto pojednávaní, súd odročil pojednávanie na 26. 2. 2004 za účelom vykonania príslušných dôkazov. Na pojednávaní 26. 2. 2004 sa účastníci nedostavili, telefonicky bolo účastníkom oznámené, že zákonná sudkyňa je chorá, pojednávanie bolo odročené na 25. 3. 2004, opätovne bola urgovaná správa, žiadaná v predchádzajúcom termíne. Pojednávanie zo dňa 25. 3. 2004 po zistení, že účastníci nemajú návrhy na doplnenie dokazovania, bolo odročené na 31. 3. 2004

za účelom vyhlásenia rozsudku vo veci. Na pojednávaní na uvedenom termíne nebol vyneseny rozsudok, nakoľko bolo potrebné ešte vykonať úkony v súvislosti s doplatkom súdneho poplatku a tiež bolo zistené, že v súvislosti s požiadavkou žalobcu o pripustenie zmeny žaloby bolo potrebné rozhodnúť o tejto požiadavke žalobcu. Dňa 14. 4. 2004 zaslal súdu žalobca odpoveď na výzvu súdu v súvislosti s požadovanou zmenou žalobného petitu. Súd nebol viazaný uznesením o odročení pojednávania za účelom vyhlásenia rozsudku na deň 31. 3. 2004, nakoľko pred týmto vyhlásením zistil skutočnosti, o ktorých bolo potrebné ešte rozhodnúť.

Uznesením 14. 5. 2004 súd pripustil zmenu návrhu, uznesenie doručil účastníkom konania, toto uznesenie vypracovala vyššia súdna úradníčka. Žalovaný podľa 11. 6. 2004 odvolanie proti predmetnému uzneseniu. O tomto odvolaní rozhodla zákonná sudkyňa vo veci uznesením dňa 9. 9. 2004 tak, že odvolanie bolo odmietnuté, toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 5. 10. 2004. Následne súd vytýčil termín pojednávania na deň 18. 11. 2004, kedy sa účastníci dostavili s tým, že zástupkyňa prevzala krátkou cestou podanie žalobcu, doručené súdu 16. 11. 2004, keďže toto nebolo už možné zaslať poštou. Pojednávanie bolo odročené na deň 25. 11. 2004, na ktorom súd vyniesol rozsudok. Písomne vypracovaný rozsudok sa doručil účastníkom, vo veci plynie odvolacia lehota.

Vzhľadom na uvedení chronológiu úkonov súdu vo veci je zrejmé, že vo veci bolo konané priebežne, v krátkych intervaloch, predmetné konanie bolo obtiažne najmä vzhľadom na predkladané návrhy zo strany žalobcu, ktoré boli nejasné, neúplné, bolo potrebné vykonať rozsiahle dokazovanie. Som toho názoru, že súd prerokoval vec bez zbytočných prieťahov.“

Obsah spisu okresného súdu potvrdzuje úkony uvedené vo vyjadrení jeho predsedníčky z 24. januára 2005, a preto ústavný súd poukazuje len na úkony uvedené v tomto vyjadrení, ktoré považuje za preukázané.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov...“.

Sťažovateľ zároveň namietal aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého „Každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...“.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu. Ústavný súd (obdobne ako Európsky súd pre ľudské práva) pritom prihliada aj na predmet sporu

(povaha veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, podľa názoru ústavného súdu spory o určenie platnosti či neplatnosti výpovede z pracovného pomeru a súvisiacich mzdových nárokov tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov a na postup pri ich rozhodovaní existuje dostatok stabilizovanej judikatúry. Na právnu ani faktickú zložitosť sporu nepoukázal ani okresný súd vo vyjadrení k sťažnosti.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako účastníka konania (v postavení žalobcu) v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil také skutočnosti, ktoré by rozhodujúcim spôsobom ovplyvnili priebeh a dĺžku konania. Je pravdou, že sťažovateľ sa nezúčastnil všetkých nariadených pojednávaní, a že počas konania viackrát „upravoval“ petit žaloby, no tieto skutočnosti ústavný súd nepovažuje za také, ktoré by mali vplyv na vznik zbytočných prietáhov v konaní. Z uvedeného dôvodu nemohol ústavný súd akceptovať tú časť vyjadrenia okresného súdu, v ktorom označil v súvislosti so správaním sťažovateľa konanie za „*obtiazne*“.

3. Tretím kritériom, použitím ktorého ústavný súd zisťuje, či došlo k porušeniu označených základných práv sťažovateľa, je správanie samotného súdu.

V priebehu konania, ktoré trvá od podania žaloby okresnému súdu (19. jún 1995) už viac ako 9 a pol roka, ústavný súd zistil tieto obdobia poznačené zbytočnými prietahmi v konaní:

- od 17. novembra 1997 (doručenie odvolania proti doplňujúcemu rozsudku) do 19. marca 1998 [predloženie spisu na rozhodnutie Krajskému súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“)],

- od 7. mája 1998 (krajský súd vrátil spis okresnému súdu ako predčasne predložený) do 27. júla 2000 (okresný súd vydal doplňujúci rozsudok); v tomto období okresný súd robil len jednoduché úkony, a to výzvy účastníkom a ich právnym zástupcom,

- od 23. októbra 2000 (doručenie odvolania proti doplňujúcemu rozsudku) do 16. augusta 2001 (predloženie spisu na rozhodnutie krajskému súdu).

Na spomalenie konania okrem už uvedenej nečinnosti mala veľký vplyv nesústredenosť postupu okresného súdu.

O nesústredenosti, resp. neefektívnosti postupu okresného súdu v konaní svedčia najmä nasledujúce skutočnosti. Sťažovateľ už v podaní doručenom okresnému súdu 26. marca 1996 oznámil, že časť návrhu, ktorá sa týka určenia, že pracovný pomer trvá, berie voči odporcovi v 1. rade späť a súčasne požiadal okresný súd o nariadenie predbežného opatrenia. To, že sa domáha nariadenia predbežného opatrenia, zopakoval sťažovateľ aj v priebehu pojednávania uskutočneného 23. apríla 1996. Keďže okresný súd na uvedený návrh procesne nereagoval, vrátil krajský súd okresnému súdu spisy s odvolaním sťažovateľa dvakrát v priebehu konania ako predčasne predložené s výzvou, aby doplňujúcimi rozsudkami boli procesné pochybenia okresného súdu napravené. Išlo o vrátenie spisu predloženého predčasne v prvom prípade 4. júla 1997 a v druhom prípade 7. mája 1998.

Príkladom takéhoto postupu okresného súdu v konaní je i to, že medzi nariadením pojednávania (20. máj 2002) a pojednávaním samotným (14. november 2002) je 6-mesačný odstup, čo považuje ústavný súd v okolnostiach prípadu za neprimerane dlhý časový interval. Okresnému súdu možno vytknúť aj to, že z neúčasti účastníkov a ich právnych zástupcov na pojednávaniach nevyvodzoval žiadne dôsledky v zmysle Občianskeho súdneho poriadku (§ 53). Napriek tomu, že okresný súd vo veci niekoľkokrát rozhodol (12. septembra 1995 – prvý meritórny rozsudok, 16. januára 1997 – druhý meritórny rozsudok, 17. októbra 1997 – doplňujúci rozsudok, 27. júla 2000 – doplňujúci rozsudok, 25. novembra 2004 – ďalší rozsudok v merite veci), jeho konanie bolo málo efektívne a nesmerovalo k právoplatnému rozhodnutiu veci a odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa. Prvý meritórny rozsudok z 12. septembra 1995 bol na základe odvolania sťažovateľa zrušený uznesením Krajského súdu v Bratislave zo 14. februára 1996 po tom, keď odvolací súd dospel k záveru, že okresný súd rozhodol na základe nesprávneho

právneho posúdenia a nedostatočne zisteného skutkového stavu. Keďže okresný súd, ako už bolo spomenuté, v druhom meritórnom rozsudku nerozhodol o všetkých nárokoch, bol mu spis spolu s odvolaním krajským súdom dvakrát vrátený ako predčasne predložený. Na krajským súdom vytknuté procesné pochybenia reagoval okresný súd vydaním dvoch doplňujúcich rozsudkov (prvý zo 17. októbra 1997 a druhý z 27. júla 2000), proti ktorým sa sťažovateľ odvolal obdobne, ako proti meritórnemu rozsudku zo 16. januára 1997. Na základe uvedeného o odvolaniach podaných proti týmto rozsudkom rozhodol krajský súd uznesením z 30. apríla 2002, ktorým „*Doplňací rozsudok zo 17. októbra 1997*“ zrušil a „*Doplňací rozsudok z 27. júla 2000 (...) v časti týkajúcej sa pripustenia vstupu do konania žalovaného 3)*“ a „*... rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti týkajúcej sa žalovaného 1), v zostávajúcej časti týkajúcej sa určenia trvania pracovného pomeru a v časti trov konania žalovaného 1)*“ zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Hlavným dôvodom zrušenia všetkých troch rozsudkov podľa názoru krajského súdu bola „*... vada nie celkom dostatočného vymedzenia predmetu konania žalobcom v žalobe i následných podaniach, ktorú sa súd nie dostatočne snažil odstrániť. Tá viedla i k nezrejmosti nárokov a následne k nevyporiadaniu sa s takými podaniami zákonu (procesnému právu) zodpovedajúcim spôsobom*“.

V citovanom uznesení krajský súd poukázal aj na viaceré pochybenia, ktorých sa okresný súd dopustil v priebehu konania (nedostatočná pozornosť venovaná odporcovi v 1. rade z hľadiska právneho nástupníctva, nereagovanie na návrh o pripustení vstupu ďalšieho účastníka do konania).

Ostatný rozsudok z 25. novembra 2004 dosiaľ nenadobudol právoplatnosť.

Všetky uvedené skutočnosti ústavný súd hodnotí ako nesústredený, resp. neefektívny postup okresného súdu, ktorý prispel výrazne k spomaleniu konania, a tým aj k vzniku prieťahov v ňom. O nesústredenosti v postupe okresného súdu svedčí aj to, že vadu nedostatočného a nejednoznačného vymedzenia uplatňovaných nárokov v konaní odstraňoval až výzvou z 31. marca 2004 (takmer 9 rokov po podaní žaloby), v ktorej sťažovateľovi uložil, aby „*presne označil, aké pripustenie zmeny žaloby požaduje*“.

V súvislosti s postupom okresného súdu v posudzovanom konaní ústavný súd poukazuje aj na tú skutočnosť, že odôvodnenie jeho meritórneho rozsudku z 25. novembra 2004 vychádza výlučne zo skutkového stavu, ktorý mu bol známy už v roku 1996.

Vzhľadom na uvedené nemohol ústavný súd akceptovať obranu okresného súdu, že: „... vo veci bolo konané priebežne, v krátkych intervaloch a že súd prerokoval vec bez zbytočných prietáhov.“

Okrem uvedeného hodnotenia postupu okresného súdu vo veci podľa troch základných kritérií ústavný súd prihliadol aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa. Ústavný súd zobral v danom prípade do úvahy tú skutočnosť, že pracovné spory sú z hľadiska zbytočných prietáhov spormi mimoriadnej citlivosti (prísnejšie posudzovanie zbytočných prietáhov) (napr. IV. ÚS 22/02, IV. ÚS 82/02).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní, ktoré je na ňom vedené pod sp. zn. 13 C 113/95, došlo k zbytočným prietáhom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľ domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy „Ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie“.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadostučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadostučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiadal aj o priznanie primeraného finančného zadostučinenia v sume 165 000 Sk z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti.

Cieľom primeraného finančného zadostučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadostučinenia.

Pri určení výšky primeraného finančného zadostučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadostučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na celkovú dĺžku konania okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 113/95, berúc do úvahy predmet sporu (pracovnoprávne nároky) a jeho

význam pre sťažovateľa, konkrétne okolnosti prípadu, ako aj skutočnosť, že konanie vo veci nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 80 000 Sk za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. Š. K. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 13 ods. 8, § 16 ods. 1 písm. a) a c) a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“). Ústavný súd pri priznaní trov konania vychádzal z výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2002, ktorá bola 12 811 Sk (za I. polrok 2003, ktorá bola 13 602 Sk). Úhrada bola priznaná v celkovej výške 9 342 Sk za 2 úkony po 4 534 Sk a 2 x 136 Sk režijný paušál (§ 19 vyhlášky).

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. marca 2005